

Федина О. О.,
студ. гр. ОПАГ-12,
Національний університет “Львівська політехніка”.
Науковий керівник – Воськало В. І.
к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу

ПРОБЛЕМИ АВТОМАТИЗАЦІЇ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ

Для ефективного функціонування підприємства існує необхідність організації правильного облікового відображення та аналізу дебіторської заборгованості, що є запорукою отримання правдивої та об'єктивної інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Сучасні науковці пропонують різні методики вирішення значної кількості організаційних та методичних проблем обліку на основі механізмів автоматизації економічних процесів. Використання засобів автоматизації дозволяє практично повністю вирішити проблему точності та оперативності інформації. Разом з тим, автоматизована інформаційна система є ефективною лише у тому випадку, коли вона орієнтована на користувача, а ефективність та якість управлінських рішень зростає після її запровадження.

На ринку нараховується багато програмних продуктів, що покликані автоматизувати бухгалтерський облік, найбільш популярним з яких є «1С: Підприємство». Найбільший інтерес для відображення в обліку дебіторської заборгованості представляє підсистема «Бухгалтерський облік», яка оперує такими поняттями як «Розрахунки з контрагентами» («Постачальниками», «Покупцями», «Комітентами»).

Дана підсистема дозволяє вести зведений облік безпосередньо на підставі первинних документів без попереднього їх накопичення та узагальнення та вирішувати всі задачі, які стоять перед бухгалтером підприємства, як наприклад:

1. Виникнення заборгованості – оформляється актом про надання послуг, видатковою накладною, авансовим звітом тощо.
2. Виникнення податкового зобов'язання – формування податкової накладної та її реєстрація в Єдиному реєстрі податкових накладних здійснюється за допомогою інтеграції з іншими програмними продуктами.
3. Погашення зобов'язання – на основі виписки банку бухгалтер за допомогою платіжних доручень чи касових документів в програмі формує операції, які відображають факт погашення заборгованості дебіторами підприємства.

4. Інвентаризація розрахунків з дебіторами оформляється актом звірки взаєморозрахунків.

5. Коригування боргу – за допомогою цього документу бухгалтер може здійснити проведення взаємозаліку, списання безнадійної заборгованості, зміну та перенесення заборгованості.

6. Формування облікових регістрів – обліковими регістрами виступають облікові відомості за синтетичними рахунками та аналітичними рахунками щодо дебіторської заборгованості; за товарно-матеріальними цінностями; за коштами; за взаєморозрахунками з дебіторами тощо.

Сьогодні непогашення дебіторами заборгованості є поширеною проблемою. Оскільки така заборгованість становить значну частку оборотних активів підприємства, задля уникнення кризової ситуації керівництвом може бути прийняте рішення щодо створення резерву сумнівних боргів. Недоліком програми «1С: Підприємство» є те, що вона не містить окремого комплексу для обліку резерву сумнівних боргів. Тому нами запропоновано удосконалення існуючих конфігурацій шляхом:

1. Визначення методу нарахування резерву сумнівних боргів відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», який необхідно вказати у параметрах облікової політики, яку бухгалтер налаштовує при початковому внесенні інформації про підприємство.

2. В параметрі договорів з контрагентами вказувати термін погашення заборгованості.

3. При формуванні первинного документа з виникнення дебіторської заборгованості користувачу повинна відображатись достовірна інформація щодо заборгованості покупця по обраному договору.

4. При виконанні операції «Закриття місяця» автоматичне віднесення суми сумнівної заборгованості за допомогою раніше обраного методу на рахунок 38 «Резерв сумнівних боргів».

На підставі проведеного аналізу щодо відображення дебіторської заборгованості та резерву сумнівних боргів, можна зробити наступні висновки: у програмному продукті «1С: Підприємство» реалізовані функції електронного документування, відображення у регістрах обліку та регламентованих і довільних звітних формах операцій з ідентифікації, оцінки, розрахунків з дебіторами. Проте недостатньо забезпечується контроль за термінами виникнення та погашення дебіторської заборгованості, формуванням договірних зобов'язань та платіжною дисципліною, а також не передбачено розрахунку резерву сумнівних боргів, що викликає труднощі в проведенні автоматизації обліку на підприємстві.